

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οικονομική πολιτική ως κοινωνικός χώρος: ερωτήματα, έννοιες και μέθοδος

Ερωτήματα και έννοιες

Η οικονομική πολιτική είναι εξ αντικειμένου ένας από τους σημαντικότερους τομείς δημόσιας πολιτικής, αλλά από την κρίση του 2008 και μετά μονοπώλησε για αρκετά χρόνια το δημόσιο ενδιαφέρον. Τα προγράμματα στήριξης της ελληνικής οικονομίας και τα επιμέρους μέτρα οικονομικής πολιτικής που περιελάμβαναν ήταν στις πρώτες θέσεις των ειδήσεων, το ευρύ κοινό αισθάνθηκε υποχρεωμένο να εξοικειωθεί με οικονομικές έννοιες και μηχανισμούς που ως τότε απασχολούσαν μόνο τους ειδικούς και οι οικονομολόγοι αναδείχθηκαν σε πρόσωπα με διαρκή δημόσια παρουσία.

Ένα από τα βασικά θέματα που συζητήθηκαν την περίοδο της δημοσιονομικής κρίσης ήταν η αυξανόμενη επιρροή των τεχνοκρατών στην οικονομική πολιτική. Τα προγράμματα διάσωσης της ελληνικής οικονομίας είχαν ως συνέπεια το ότι η οικονομική πολιτική της χώρας καθοριζόταν κατά κύριο λόγο μέσα από τη διάδραση των Ελλήνων υπουργών, των συμβούλων τους και στελεχών της δημόσιας διοίκησης με τα στελέχη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι πολιτικές αποφάσεις στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης (Συμβούλιο, Eurogroup) προϋπέθεταν τη λεγόμενη «συμφωνία σε τεχνικό επίπεδο» (staff level agreement), δηλαδή ανάμεσα στους ειδικούς που εκπροσωπούν τις χώρες στο σχετικό όργανο (Euroworking group). Η ιδέα ότι οι τεχνοκράτες είναι ικανότεροι να αντιμετωπίσουν την κρίση εκφράστηκε κατεξοχήν στη συγκρότηση της κυβέρνησης Παπαδήμου, όπως και της κυβέρνησης Μόντι στην Ιταλία. Ένα ζήτημα τακτικής που απασχολούσε, στον έναν ή τον άλλο βαθμό, τις ελληνικές κυβερνήσεις ήταν κατά πόσο έπρεπε να μεταφέ-